

mulier instituut

Tarievenvergelijking sportaccommodaties op Texel

Tarievenvergelijking sportaccommodaties op Texel

in opdracht van de gemeente Texel

Mulier Instituut

sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht

T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl

E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
1. Huidige situatie	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Sportaccommodaties op Texel	7
1.3 Grondslagen huidige tarieven	8
2. Vergelijking huurtarieven sportaccommodaties	13
2.1 Binnensport	14
2.2 Buitensport	16
2.3 Zwembad	17
2.4 Conclusie: benchmark per type accommodatie	18
3. Landelijke trends en ontwikkelingen	19
4. Samenvatting en conclusie	23
4.1 Samenvatting	23
4.2 Conclusie	23

1. Huidige situatie

1.1 Inleiding

De gemeente Texel wil sport laagdrempelig en toegankelijk aanbieden. Om deze reden hanteert de gemeente een tariefstructuur voor de huur van sportaccommodaties waarbij deze onder de kostprijs wordt aangeboden aan verenigingen. Om te weten of de bestaande tarieven voor verenigingen relatief hoog of laag zijn, heeft de gemeente Texel het Mulier Instituut gevraagd om een tarievenvergelijking uit te voeren.

De onderzoeksvraag luidt:

Hoe verhouden de huidige tarieven voor de huur van binnen- en buitensportaccommodaties en het zwembad op Texel zich tot de huurtarieven van vergelijkbare gemeenten?

In de tarievenvergelijking worden de tarieven van de Texelse sportaccommodaties vergeleken met die van andere gemeenten die vergelijkbaar zijn in inwonertal, regio en/of stedelijkheid. Waar de gegevens online beschikbaar waren, dan wel werden gedeeld door de desbetreffende gemeenten, zijn zoveel mogelijk dezelfde gemeenten gebruikt voor de verschillende accommodaties. Voor de vergelijking van de tarieven van de sporthallen, gymzalen, voetbalvelden en het zwembad zijn voor een groot deel dezelfde gemeenten gebruikt. Voor de vergelijking van de atletiek- en wielerveden, zijn tarieven van aanvullende gemeenten gebruikt omdat deze accommodaties in vergelijkbare gemeenten niet voorkwamen. Hierop is verder ingegaan in hoofdstuk 2.

In paragraaf 1.2 en 1.3 zijn de huidige sportaccommodaties en bijbehorende tarieven van de gemeente Texel gepresenteerd en in context met het huidige beleid geplaatst. Vervolgens zijn in hoofdstuk 2 de tarieven van verschillende typen sportaccommodaties vergeleken met die van andere gemeenten. In hoofdstuk 3 zijn enkele landelijke trends en ontwikkelingen beschreven om de tarievenvergelijking in context te plaatsen. Denk hierbij aan sportdeelname, -lidmaatschap en verandering in regelgeving. Ten slotte zijn in de samenvatting de belangrijkste bevindingen van het onderzoek op een rij gezet en is in de conclusie antwoord gegeven op de onderzoeksvraag.

1.2 Sportaccommodaties op Texel

In dit onderzoek zijn de huurtarieven voor de sportaccommodaties op Texel vergeleken met die van andere, vergelijkbare gemeenten. De volgende accommodaties zijn onderdeel van de vergelijking:

Binnensport

- Sporthal Ons Genoegen
- Spiegelzaal Ons Genoegen (afmetingen van een gymzaal)
- Beatrixzaal
- Gymzaal Jan Drijversschool

Buitensport

- Hoofdvelden voetbal (natuurgraswedstrijdvelden)
- Trainingsvelden voetbal (natuurgras)
- Kunstgrasveld voetbal

- Wielerbaan (beton)
- Atletiekbaan

Zwembad

- Zwembad Molenkoog

1.3 Grondslagen huidige tarieven

Het huidige tarievenbeleid van de gemeente Texel voor de verhuur van sportaccommodaties is sinds 1996 gebaseerd op kostendekkingspercentages met jaarlijkse indexering. Hierbij wordt 70 procent van de instandhoudingskosten gedragen door de gemeente en wordt 30 procent als huur gevraagd aan de desbetreffende verenigingen (Sportnota gemeente Texel 2017). Dit ligt in lijn met de intentie van de gemeente om sport laagdrempelig aan te bieden en toegankelijk te houden. Hieronder zijn de Texelse huurtarieven voor de verschillende typen sportaccommodaties uiteengezet.

Binnensport

Op Texel staat één sporthal: sporthal Ons Genoegen. Daarnaast heeft de gemeente drie gymzalen: Spiegelzaal Ons Genoegen, de Beatrixzaal en de gymzaal Jan Drijversschool. Sportzaal burgemeester de Koninghal blijft buiten beschouwing, want deze zaal wordt afgebroken vanwege de bouw van een nieuwe sporthal.

Tabel 1.1 huidige tarieven Texelse binnensportaccommodaties

Accommodatie	Langgebruik	Incidenteel gebruik	Commercieel tarief
Sporthal Ons Genoegen	€ 36,24	€ 45,34	€ 123,43
Spiegelzaal Ons Genoegen	€ 8,53	€ 10,64	€ 32,70
Beatrixzaal	€ 8,53	€ 10,64	€ 32,70
Gymzaal Jan Drijversschool	€ 5,30	€ 6,58	€ 23,24

De gemeente Texel hanteert drie verschillende tarieven voor de binnensportaccommodaties (tabel 1.1). Het goedkoopste tarief is het tarief dat wordt gehanteerd voor verenigingen of scholen die minimaal 40 weken per jaar gebruikmaken van de accommodatie. Het tarief voor incidenteel gebruik wordt gevraagd aan particulieren of instellingen die een accommodatie op incidentele basis gebruiken zonder commercieel doeleinde. Het commercieel tarief wordt gebruikt voor gebruikers die de sporthal of gymzaal willen gebruiken met een commercieel doeleinde. Een voorbeeld hiervan is een horecabeurs.

Buitensport

Voetbal

De gemeente Texel heeft vijf voetbalverenigingen: SVC, SV Zwaluwen Den Hoorn (ZDH), SV Oosterend (SVO), SV De Koog en Texel'94. Alle verenigingen maken gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties. Hierbij liggen de velden SV De Koog en ZDH op terrein van Staatsbosbeheer. De gemeente pacht deze grond en verzorgt het onderhoud van de velden.

Tabel 1.2 Huidige tarieven Texelse voetbalvelden

Type veld	Seizoenstarief
Natuurgraswedstrijdveld	€ 1.741,57
Trainingsveld SVC/ZDH/SVO	€ 700,80
Trainingsveld Texel '94	€ 1.402,21
Kunstgrasveld Texel '94	€ 4.819,99

Alle verenigingen betalen hetzelfde tarief om een seizoen wedstrijden te spelen op een natuurgrasveld (tabel 1.2). Het trainingsveld van Texel '94 heeft de capaciteit van twee velden; dit verklaart het prijsverschil met andere trainingsvelden. Het seizoenstarief van het kunstgrasveld van Texel '94 is anders berekend dan de andere tarieven voor sportaccommodaties op Texel. Hier is namelijk niet gerekend met de '70/30-kostenverdeling', maar neemt de gemeente 85 procent van de kostendekking voor haar rekening en wordt 15 procent doorbelast aan de vereniging.

Atletiek

Op Texel ligt één atletiekbaan, die in 2003 werd geopend. De vereniging die gebruikmaakt van de accommodatie is AV Texel. Het huidige tarief dat de vereniging voor het gebruik van de atletiekbaan aan de gemeente betaalt, bedraagt € 13.881,47.

Wielersbaan

De gemeente Texel heeft één wielersbaan die gebruikt wordt door de vereniging Wielersport Texel. De wielersbaan is van beton en heeft een lengte van 1.123 meter. De vereniging betaalt op dit moment een seizoenstarief van € 2.782,09 aan de gemeente.

Zwembad

Op Texel ligt één buitenzwembad: de Molenkoog. Het zwembad heeft meerdere bassins. Het 'diepe bad' heeft een lengte van 25 meter, een breedte van 16 meter (6-baans) en een variërende diepte van 1.10 meter tot 2.10 meter. Daarnaast is er een ondiep bad, met een lengte van 30 meter, een breedte van 16 meter en een diepte van 40 tot 90 centimeter, en een peuterbadje.

Tabel 1.3 Huidige tarieven zwembad Molenkoog Texel

Verenigingstarief (per uur)	€ 42,65
Verenigingstarief per baan (per uur)	€ 7,11
Los kaartje	€ 3,55
Los kaartje 65+	€ 1,95
Bezoekerskaartje	€ 1,85
Vijfbadenkaart	€ 15,65
Voorverkoop abonnement ¹	€ 38,45
Extra abonnement ²	€ 26,05
Voorverkoop abonnement 65+	€ 20,85
Naverkoop abonnement	€ 44,25
Naverkoop abonnement 65+	€ 24,05
Zwemlessen	€ 2,80
Groepen	€ 2,80
Diplomazwemmen	€ 3,90
Duplicaat	€ 3,90
Aquajoggen les	€ 4,90
Aquajoggen kaart (10 lessen)	€ 40,90

In de vergelijking is gekeken naar hoe het verenigingstarief per uur voor het gebruik van het diepe bad, zich verhoudt tot het tarief per baan (om te kunnen vergelijken met zwembaden met minder banen) en hoeveel een los kaartje voor het zwembad kost. De Texelse verenigingen die gebruikmaken van het zwembad zijn ZPC TX '71 en Wielersport Texel (triathlonafdeling). Van ZPC TX '71 is bekend dat de vereniging 19 weken per jaar, 4 uur per week gebruikmaakt van zwembad Molenkoog. Wielersport Texel gebruikt het bad tijdens het seizoen 2 uur per week.

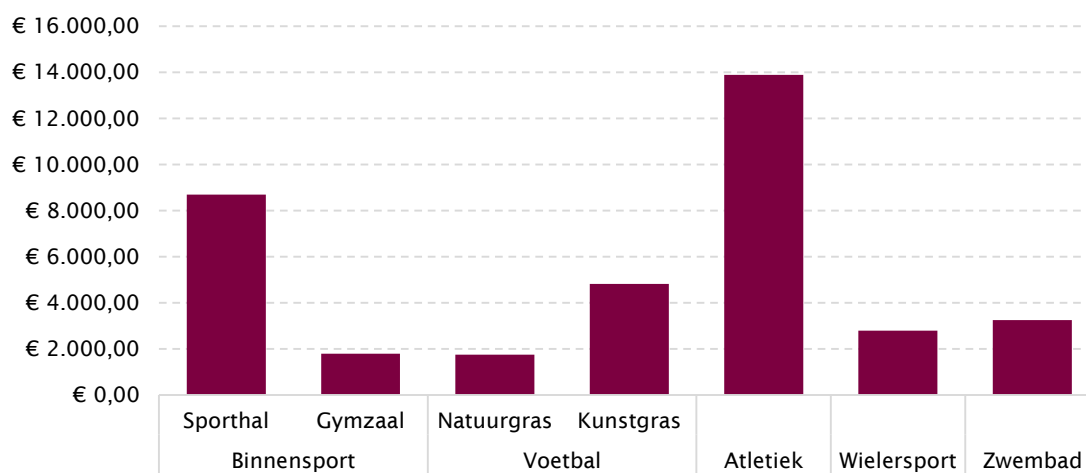
Tot slot

Huurtarieven lopen per sportaccommodatie flink uiteen. Dit is op Texel niet anders. In figuur 1.1 is te zien hoe de verschillende tarieven zich tot elkaar verhouden. Voor de binnensport is in dit figuur rekening gehouden met het tarief voor langgebruik voor 6 uur in de week, 40 weken per jaar.

¹ De voorverkoop begint op woensdag 25 april en donderdag 26 april van 12.00 tot 16.00 uur en vanaf zaterdag 28 april tot en met dinsdag 8 mei (tijdens opening kassa). Na dinsdag 8 mei vervallen de voorverkooptarieven.

² Gezinskorting: voor het vierde en volgende lid van een gezin en woonachtig op hetzelfde adres betaalt iemand het bedrag (€ 26,05) van het extra abonnement.

Figuur 1.1 Huidige seizoenstarieven voor verenigingen Texelse sportaccommodaties

2. Vergelijking huurtarieven sportaccommodaties

Om te weten te komen of de Texelse tarieven voor sportaccommodaties relatief hoog of laag zijn, is een benchmark opgesteld. In deze benchmark zijn gemeenten opgenomen met een vergelijkbaar aantal inwoners en mate van stedelijkheid (tabel 2.1).

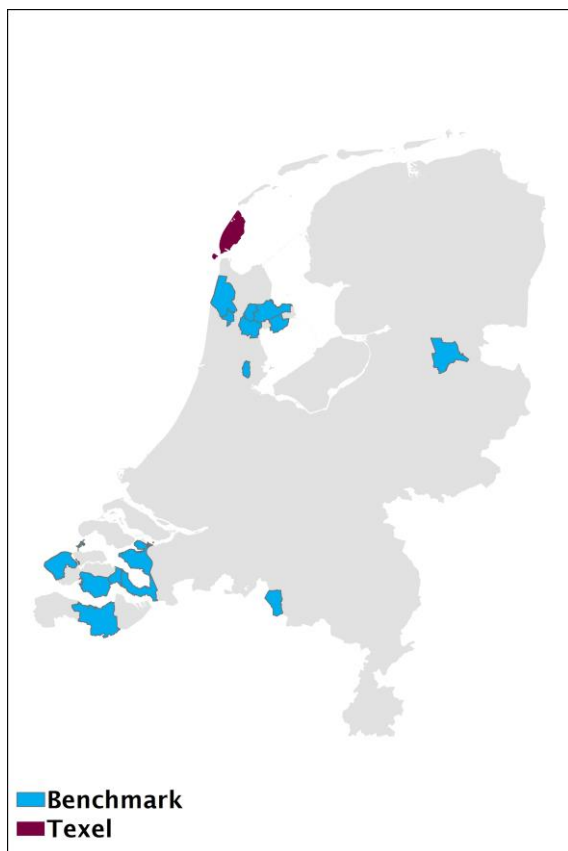
Tabel 2.1 Vergelijkingsgemeenten benchmark huurtarieven sportaccommodaties gemeente Texel³

Gemeente	Aantal inwoners	Mate van stedelijkheid	Bouwjaar van sporthal(len)
Borsele	22.716	Niet stedelijk	1980, 2009
Drechterland	19.440	Niet stedelijk	1980
Kapelle	12.720	Weinig stedelijk	1980
Koggenland	22.659	Niet stedelijk	1981
Landsmeer	11.435	Matig stedelijk	1980
Langedijk	27.836	Weinig stedelijk	1971, 1988
Medemblik	44.480	Weinig stedelijk	2006
Ommen	17.630	Niet stedelijk	-
Opmeer	11.526	Weinig stedelijk	-
Reimerswaal	22.555	Weinig stedelijk	1981
Reusel-De Mierden	13.040	Weinig stedelijk	-
Schagen	46.379	Weinig stedelijk	1970, 1970, 1983
Terneuzen	54.440	Weinig stedelijk	2004
Tholen	25.583	Niet stedelijk	1980
Veere	21.867	Niet stedelijk	1994, 1980
<i>Texel</i>	<i>13.584</i>	<i>Niet stedelijk</i>	<i>1975</i>

Bron: CBS, 2018.

³ Voor de wiel- en atletiekbaan zijn (deels) aanvullende gemeenten gebruikt omdat deze niet in alle bovenstaande gemeenten voorkwamen.

Kaart 2.1 Benchmarkgemeenten en Texel

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

2.1 Binnensport

Sporthallen

In de meeste gemeenten is sprake van een verschillend tarief in de categorieën die de gemeente Texel hanteert. Het tarief voor langgebruik wordt in andere gemeenten het kortingstarief of het verenigingstarief genoemd. Het tarief voor langgebruik is op Texel 5 procent hoger dan het gemiddelde van de benchmark. Het tarief voor incidenteel gebruik is op Texel iets goedkoper; het gemiddelde van de benchmark ligt € 0,58 hoger dan het Texelse tarief. Het commerciële tarief is op Texel 23 procent hoger dan in andere gemeenten.

Tabel 2.2 Benchmark huurtarieven sporthallen

		Tarief	Index	Minimum	Maximum
Langgebruik (verenigingen)	Benchmark	€ 34,47	100	€ 21,46	€ 48,45
	Texel	€ 36,24	105		
Incidenteel gebruik	Benchmark	€ 45,92	100	€ 31,50	€ 61,50
	Texel	€ 45,34	99		
Commerciële tarief	Benchmark	€ 100,71	100	€ 73,85	€ 136,40
	Texel	€ 123,43	123		

Naast de huurtarieven voor hele sporthallen, is gekeken naar de verhouding tussen Texelse huurtarieven voor een derde en voor twee derde sporthal en de tarieven van andere gemeenten. Voor de huur van afzonderlijke zaaldelen zijn vergelijkbare verhoudingen te zien als bij de huur van een hele zaal. De Texelse indexcijfers voor een hele zaal voor achtereenvolgens lang-, incidenteel- en commercieel gebruik zijn 105, 99 en 123 (tabel 2.2). Voor een derde zaal zijn dit 103, 96 en 121; voor twee derde zaal 101, 98 en 114.

De huidige sporthal op Texel is gebouwd in 1975 en daarmee ouder dan de meeste sporthallen waarmee vergeleken is. Het gemiddelde bouwjaar van de sporthallen waar de tarieven uit de benchmark op zijn gebaseerd is 1984. Daarmee is de gemiddelde sporthal uit de vergelijkingsgemeenten bijna 35 jaar oud. Uitgaande van het feit dat de meeste sporthallen een afschrijftermijn van veertig jaar kennen, kan aangenomen worden dat de tarieven van de sporthallen uit de vergelijkingsgemeenten betrekking hebben op objecten die aan het einde van hun levensduur zijn. Dit is een relevante kanttekening omdat in deze en recente onderzoeken enkele voorbeelden beschikbaar zijn van gemeenten waar een gedifferentieerd tarief voor recent opgerichte nieuwe sporthallen wordt gehanteerd. Hier zijn geen gestandaardiseerde verhoudingen voor; in veel gevallen wordt een relatie gelegd met de kostprijs en/of het historisch gegroeide tarief.

Gymzalen

De huurtarieven voor gymzalen zijn lager dan voor sporthallen. De gemiddelde Texelse tarieven voor lang- en incidenteel gebruik liggen flink lager dan het gemiddelde van de benchmark. Voor langgebruik wordt voor een Texelse gymzaal gemiddeld 29 procent minder betaald dan de benchmark, voor incidenteel gebruik ligt het Texels tarief 33 procent lager. Opvallend is dat het commercieel tarief op Texel 10 procent hoger ligt dan het gemiddelde commerciële tarief van de benchmarkgemeenten. Hiermee hebben de sporthal en de gymzalen op Texel eenzelfde soort tariefstructuur waarbij het commercieel tarief - in verhouding tot de benchmark - relatief duur is.

Tabel 2.3 Benchmark huurtarieven gymzalen

		Tarief	Index	Minimum	Maximum
Langgebruik (verenigingen)	Benchmark	€ 10,53	100	€ 3,77	€ 21,00
	Texel	€ 7,45	71		
Incidenteel gebruik	Benchmark	€ 13,79	100	€ 7,52	€ 21,60
	Texel	€ 9,29	67		
Commercieel tarief	Benchmark	€ 26,93	100	€ 13,82	€ 52,75
	Texel	€ 29,55	110		

2.2 Buitensport

Voetbal

In de benchmarkvergelijking is alleen gekeken naar de huurtarieven van natuurgraswedstrijdvelen en kunstgrasvelden. Dit komt omdat andere gemeenten niet of nauwelijks gebruikmaken van aparte tarieven voor natuurgraswedstrijd- of trainingsvelden. De Texelse tarieven voor natuurgrasvelden liggen 15 procent lager dan die van de benchmark. Het huurtarief voor het kunstgrasveld op Texel ligt 7 procent hoger dan het huurtarief van de benchmark.

Tabel 2.4 Benchmark huurtarieven voetbalvelden per seizoen

		Tarief	Index	Minimum	Maximum
Natuurgras	Benchmark	€ 2.047,44	100	€ 1.216,00	€ 3.850,00
	Texel	€ 1.741,57	85		
Kunstgras	Benchmark	€ 4.500,08	100	€ 1.550,00	€ 9.625,00
	Texel	€ 4.819,99	107		

Atletiek

Voor de vergelijking van het huurtarief van de atletiekaccommodatie op Texel zijn aanvullende gemeenten voor de benchmark gebruikt (tabel 2.5) omdat in veel van de gebruikte gemeenten geen atletiekbaan is. Wat opvalt, is dat er geen gemeente zo klein als Texel is (qua inwoners) die een volledige atletiekbaan exploiteert.

Tabel 2.5 Vergelijkingsgemeenten benchmark huurtarieven atletiekaccommodatie gemeente Texel

Gemeente	Aantal inwoners	Mate van stedelijkheid
Haaksbergen	24.291	Matig stedelijk
Hardenberg	60.539	Weinig stedelijk
Harderwijk	46.832	Sterk stedelijk
Kampen	53.259	Matig stedelijk
Ommen	17.630	Niet stedelijk
Rijssen-Holten	38.097	Matig stedelijk
Steenwijkerland	43.768	Weinig stedelijk
Valkenswaard	30.654	Matig stedelijk
Waalwijk	47.725	Matig stedelijk
<i>Texel</i>	<i>13.584</i>	<i>Niet stedelijk</i>

Het huurtarief van de Texelse atletiekaccommodatie ligt bijna een vijfde hoger dan die van de benchmark.

Tabel 2.6 Benchmark huurtarieven atletiekaccommodatie gemeente Texel

	Tarief	Index	Minimum	Maximum
Benchmark	€ 11.810,21	100	€ 3.030,00	€ 23.468,00
Texel	€ 13.881,47	118		

Wielierbaan

Het huurtarief van de Texelse wielierbaan is vergeleken met die van de gemeenten Emmen, Haarlemmermeer, Heusden en Valkenswaard. Deze gemeenten hebben een vergelijkbare wielierbaan die ook afgesloten is van ander verkeer. Deze wielierbanen zijn gemiddeld 1.567 meter lang, ruim 400 meter langer dan de Texelse wielierbaan. Het huurtarief van de wielierbaan op Texel ligt 30 procent hoger dan de gemiddelde huurprijs van de benchmark.

Tabel 2.7 Benchmark huurtarieven wielierbaan gemeente Texel⁴

	Tarief	Index	Minimum	Maximum
Benchmark	€ 2.136,44	100	€ 1.694,75	€ 2.499,00
Texel	€ 2.782,09	130		

2.3 Zwembad

De huurtarieven van het zwembad Molenkoog op Texel zijn vergeleken met die van buitenzwembaden van gemeenten uit de benchmark. Het verenigingstarief is op Texel 8 procent duurder dan het gemiddelde van de benchmark. Dit komt neer op ruim € 2,50 per uur. Sommige zwembaden uit de benchmark hebben vier banen, waar het Texelse zwembad over zes banen beschikt. Om deze reden is extra gekeken naar het verenigingstarief per baan. Op Texel is het voor verenigingen per baan 16 procent goedkoper om gebruik te maken van het zwembad. Een los kaartje voor het zwembad is op Texel 9 procent goedkoper dan het gemiddelde van de benchmark.

Tabel 2.8 Benchmark huurtarieven zwembad gemeente Texel

		Tarief	Index	Minimum	Maximum
Verenigingstarief	Benchmark	€ 39,47	100	€ 33,50	€ 51,40
	Texel	€ 42,65	108		
Verenigingstarief per baan	Benchmark	€ 8,44	100	€ 8,38	€ 8,57
	Texel	€ 7,11	84		
Los kaartje	Benchmark	€ 3,91	100	€ 2,95	€ 5,00
	Texel	€ 3,55	91		

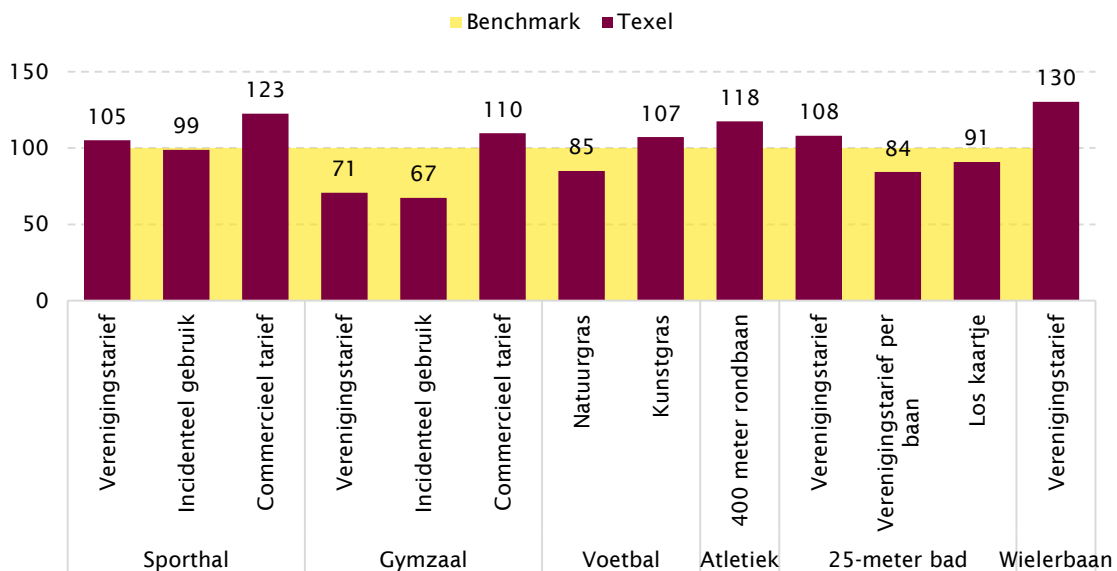
Noot: de verenigingstarieven zijn per uur, per seizoen.

⁴ De wielierbaan in Haarlemmermeer is met 3.300 meter bijna drie keer zo lang als de wielierbaan op Texel. Om deze toch te kunnen vergelijken met die van Texel, is de lengte van de wielierbaan in Haarlemmermeer in verhouding geplaatst met het tarief.

2.4 Conclusie: benchmark per type accommodatie

Over het algemeen wijken de huurtarieven niet veel af van de tarieven in de benchmark. Van de dertien vergeleken tarieven zijn zeven Texelse tarieven hoger en zes tarieven lager dan de tarieven in de benchmark. In vier gevallen verschilt het Texels tarief meer dan 20 procent van het tarief in de benchmark. Het verenigingstarief en het tarief voor incidenteel gebruik van Texelse gymzalen is beduidend lager dan die van de benchmark. Het commercieel tarief voor gymzalen is daarentegen hoger dan die van vergelijkbare gemeenten. Het commercieel tarief van de Texelse sporthal is bijna een kwart hoger dan die van andere gemeenten. De duurste accommodatie op Texel - in vergelijking met de benchmark - is de wielervedbaan. Deze wielervedbaan is 30 procent hoger dan die van vergelijkbare accommodaties in andere gemeenten.

Figuur 2.1 Benchmark huurtarieven per type sportaccommodaties, indexcijfer ten opzichte van tarieven op Texel (benchmark=100)

3. Landelijke trends en ontwikkelingen

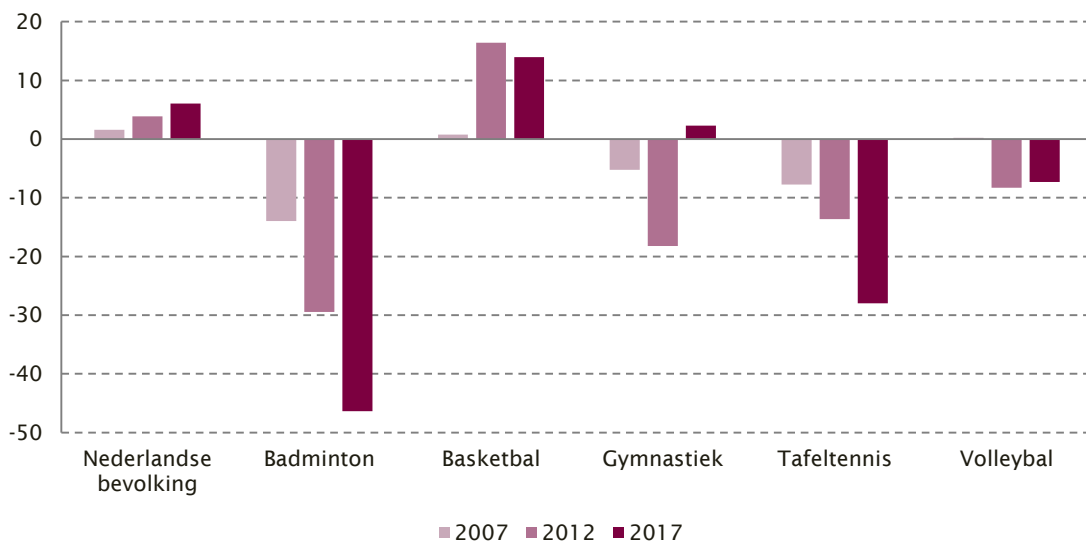
In dit hoofdstuk wordt gekeken naar landelijke onderzoeken op gebied van sportdeelname en -lidmaatschap, veranderende regelgeving en financiële aspecten van de sport.

Deelname en lidmaatschap

Een kwart van de Nederlandse bevolking is lid van een sportvereniging. Dit percentage blijft in de tijd min of meer gelijk. In recente jaren zien we een afname van het marktaandeel van de georganiseerde sport. Dit komt door een redelijke groei van wekelijks sporten buiten verenigingsverband.

Bij de meeste binnensportbonden is het aantal leden in de afgelopen vijftien jaar afgenomen (figuur 1.6). De badminton- en tafeltennisbond zagen het grootste aandeel vertrekken, terwijl de KNGU (gymnastiek) het verlies van 2012 compenseerde en ook een verdere daling van volleybalbond afgewend lijkt. De basketbalbond zag het aantal leden sinds 2002 met 10 procent toenemen, maar heeft in de afgelopen vijf jaar juist weer wat leden verloren.

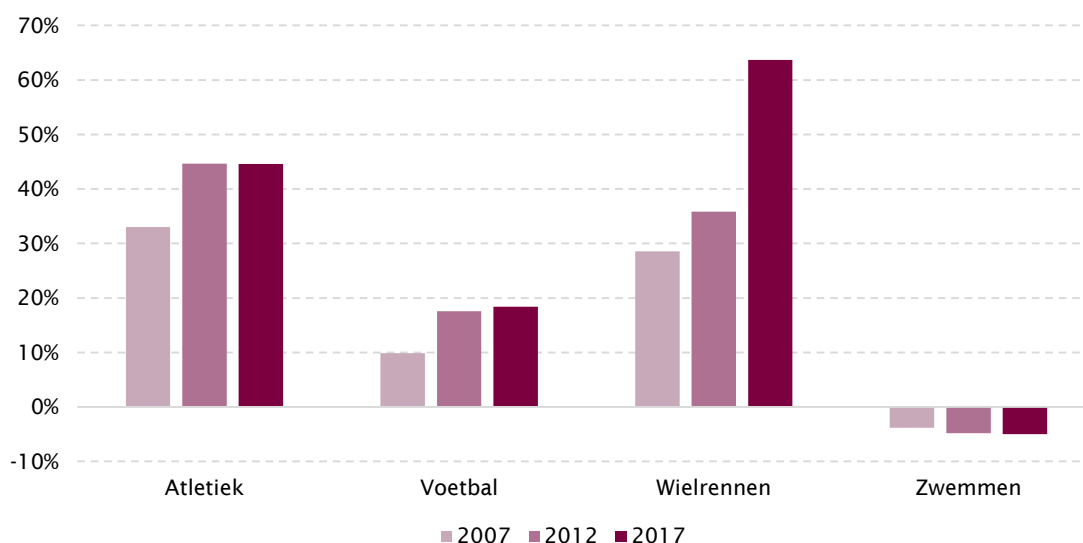
Figuur 3.1 Ledentalontwikkeling bij diverse binnensportbonden in de periode 2002-2017 (met 2002 als uitgangsjaar) (in procenten)

Bron: Ledentalrapportages NOC*NSF. Bewerking: Mulier Instituut.

Bij de overige sportbonden is in de ledentalontwikkeling van de afgelopen jaren een tweedeling waar te nemen (figuur 3.2). De sportbonden van atletiek, voetbal en wielrennen zijn in de afgelopen jaren in ledental gestegen, terwijl de zwembond een lichte daling in ledental heeft doorgemaakt.

Figuur 3.2 Ledentalontwikkeling bij diverse sportbonden in de periode 2002-2017 (met 2002 als uitgangsjaar) (in procenten)

Bron: Ledentalrapportages NOC*NSF. Bewerking: Mulier Instituut.

Regelgeving

In 2014 is de Wet Markt en Overheid ingevoerd. Deze wet houdt in dat de overheid niet mag concurreren met bedrijven. Onderdeel van deze wet is het bevoordelingsverbod. Hierin staat dat overheden hun eigen overheidsbedrijven niet mogen bevoordelen boven concurrerende bedrijven door bijvoorbeeld goedkope(re) tarieven aan te bieden.

De exploitatie van sportaccommodaties wordt door de Autoriteit Consument en Markt (ACM, die de naleving van de wet door overheden controleert) gezien als een economische activiteit. Dit betekent dat gemeenten commerciële uitbaters van sportaccommodaties niet mogen ondermijnen door voor gemeentelijke accommodaties lagere tarieven te hanteren.

Voor soorten sportaccommodaties waar gemeenten de enige aanbieder is (bijvoorbeeld als de gemeente alle binnensportruimtes in beheer heeft), kan worden besloten dat dit een dienst van algemeen economisch belang is (DAB). In dit geval hoeven gemeenten zich niet aan de regels van de Wet Markt en Overheid te houden en mogen ze zelf de tarieven bepalen. Op die manier blijft de mogelijkheid bestaan om voor sportaccommodaties een niet-kostendekkende huur in rekening te brengen.

Compensatieregeling vrijstelling van btw

De afgelopen jaren konden sportverenigingen en gemeenten de btw (21%) terugvragen op de inkoop voor producten en diensten die ze nodig hebben om sport aan te bieden. Denk hierbij aan materialen en uitbetaalde lonen. Dat kon omdat bij 'verkoop' van deze producten en diensten (lees: voornamelijk het gelegenheid geven tot sportbeoefening) het lage btw-tarief van 6 procent werd gehanteerd. Het Europese Hof van Justitie heeft echter bepaald dat gelegenheid geven tot sportbeoefening niet langer met btw mag worden belast. Omdat vanaf 1 januari 2019 geen btw meer wordt betaald, kan ook de 21 procent btw op inkoop niet meer worden teruggevraagd.

Onder de streep houdt dit in dat gemeenten en exploitatiestichtingen over de inkomsten niet langer het lage btw-tarief (nu 6%, dat wordt 9%) hoeven af te dragen, maar dat de kosten 21 procent hoger zullen zijn, omdat ze de btw op de inkoop niet meer kunnen terugvragen. Op 3 november 2017 heeft het kabinet bekendgemaakt gemeenten en sportverenigingen vanaf 2019 volledig te compenseren voor het verlies van deze btw-teruggave. Dit verlies wordt gecompenseerd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), in de vorm van twee nieuwe compensatieregelingen. Dit betreft:

- **Regeling specifieke uitkering stimulering voor de subsidiëring van gemeentelijke uitgaven aan sport**
Gemeenten kunnen maximaal 17,5 procent van het begrote bedrag voor sportuitgaven gecompenseerd krijgen. In 2019 geldt hiervoor een plafond van 152 miljoen euro.
- **Subsidieregeling stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties**
Amateursportorganisaties (voornamelijk sportverenigingen, exploitatiestichtingen en BV's zonder winstoogmerk) kunnen hier beroep op doen. De subsidie bedraagt 15 procent van de kosten van de activiteiten. Deze subsidie kan oplopen tot 35 procent voor activiteiten gericht op vergroten van de toegankelijkheid en energiebesparing. Het subsidieplafond voor 2019 is 87 miljoen euro.

Tarievenstructuren bij Nederlandse gemeenten

Ongeveer de helft van de Nederlandse gemeenten geeft aan dat tarieven één van de belangrijkste thema's is van het sportaccommodatiebeleid (Hoekman & Van der Maat, 2017). Daarmee staat tarieven op de vierde plaats, achter beheer en onderhoud, multifunctionaliteit en verduurzaming. Alleen de kleinste gemeenten (minder dan 20.000 inwoners) geven dit minder vaak aan. Bijna drie kwart van de gemeenten geeft aan dat de gehanteerde tarieven historisch zo zijn gegroeid. Daarmee is weinig tot geen relatie (meer) met de kostprijs of eventuele speerpunten uit beleid. Een kwart van de gemeente voert kostprijsberekeningen uit voor de eigen sportaccommodaties. In 2016 was bij 39 procent van de gemeenten het tariefstelsel onderwerp van discussie. Ongeveer één op de tien gemeenten (9%) paste daadwerkelijk de tarieven aan. Het onderzoek uit 2016 wordt het komende jaar herhaald, maar de ervaringen op individueel gemeentelijk niveau in de laatste twee jaar wijzen niet op grote veranderingen. Het is vooral de vraag in hoeverre de nieuwe regels omtrent de btw-vrijstelling die vanaf 2019 ingaan, hier invloed op zullen hebben.

Betaalbaarheid en betalingsbereidheid

De kosten voor sportactiviteiten lijken voor een deel van de bevolking van invloed te zijn op sportdeelname (Hoeijmakers & Hoekman, 2018). 37 procent van de bevolking geeft aan (vaker) te gaan sporten als het goedkoper zou zijn. Een voorbeeld hiervan is een eventuele prijsverlaging voor een toegangskaartje van het zwembad; 41 procent van de Nederlanders gaf aan (vaker) naar het zwembad te gaan als het zwembad lagere tarieven zou hanteren. In 2016 was dit 31 procent.

Van de mensen die lid zijn van een sportvereniging, is 79 procent bereid om meer contributie te betalen mocht de sportvereniging te maken krijgen met hogere kosten en/of lagere inkomsten (Hoeijmakers & Hoekman, 2018). In 2016 was dit 64 procent. Dit kan een indicatie zijn voor verenigingen dat wanneer ze de tarieven zouden willen verhogen om meer ruimte in de begroting te verkrijgen, dit niet noodzakelijkerwijs leidt tot ledenverlies.

4. Samenvatting en conclusie

4.1 Samenvatting

De gemeente Texel wil graag weten hoe de huidige tarieven voor de huur van binnen- en buitensportaccommodaties en het zwembad zich verhouden tot de huurtarieven van vergelijkbare gemeenten. In dit onderzoek worden de huurtarieven voor de verschillende Texelse sportaccommodaties vergeleken met die van vergelijkbare gemeenten (op het gebied van inwonertal en stedelijkheid). De tarieven van de volgende typen accommodaties worden vergeleken: sporthallen, gymzalen, voetbalvelden (kunstgras en natuurgras), wielervedbaan, atletiekbaan en zwembad.

De Texelse huurtarieven voor sportaccommodaties zijn gebaseerd op kostendekkingspercentages. Hierbij is 70 procent van de instandhoudingskosten voor de gemeente en dragen verenigingen via de huurtarieven bij voor 30 procent van de kosten. Voor binnensportaccommodaties hanteert de gemeente Texel drie soorten tarieven: langgebruik (voor verenigingen), incidenteel gebruik en commercieel gebruik (bijvoorbeeld een horecabeurs).

De huurtarieven voor sportaccommodaties op Texel wijken niet veel af van die van vergelijkbare gemeenten. De commerciële tarieven voor sporthallen en gymzalen, het tarief voor de atletiekbaan en het tarief voor de wielervedbaan liggen hoger. Het verenigings- en incidentele tarief voor gymzalen, het tarief voor natuurgrasvoetbalvelden en het verenigingstarief per baan in het zwembad zijn naar verhouding laag.

De meeste binnensportbonden kampen met een afname in ledenaantallen. Van de binnensportbonden die op Texel worden aangeboden, is alleen de basketbalbond de afgelopen periode in het aantal leden gegroeid. Bij de overige onderzochte sporttakken is een tweedeling te zien; waar de atletiekunie en voetbalbond de laatste jaren zijn gegroeid, is de zwembond in leden gekrompen.

Vanaf 1 januari 2019 kunnen gemeenten en exploitatiestichtingen geen btw meer terugvragen op de inkoop voor producten en diensten voor sportbeoefening. In plaats hiervan heeft het kabinet twee nieuwe compensatieregelingen in het leven geroepen. Hier kunnen gemeenten en sportverenigingen aanspraak op maken.

4.2 Conclusie

De Texelse tarieven wijken meestal niet veel af van de benchmark. In enkele gevallen (lang- en incidenteel gebruik van gymzalen) liggen de huurprijzen van Texelse accommodaties lager dan die in de benchmark, voor andere sportaccommodaties (wielervedbaan en atletiekbaan) liggen de Texelse tarieven hoger dan die in de benchmark.

Met de nieuwe situatie vanaf 1 januari 2019, waarbij geen btw meer wordt betaald over de huur van sportaccommodaties, is het de vraag wie deze korting van 6 procent gaat ontvangen. De benchmark laat zien dat enkele verenigingen al relatief goedkoop uit zijn en dat een korting van 6 procent de gemeente Texel (nog) goedkoper maakt in vergelijking met de benchmark.

Sportdeelname in de binnensport neemt landelijk langzaam maar zeker af. Het is de vraag of deze ontwikkeling op Texel gaat zorgen voor een lagere bezetting en dus inkomsten. Doordat de tarieven op

Texel kostprijsgerelateerd zijn, zal dit betekenen dat minder sporters hetzelfde tarief in de toekomst zouden moeten opbrengen. In de huidige situatie is de binnensport voor verenigingen op Texel vrij goedkoop (in vergelijking met de benchmark). Als de landelijke trend van een krimpend aantal leden bij binnensportverenigingen ook op Texel doorzet, kan de sport duurder worden voor de leden.

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 31 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl